

บทความวิจัย

เรื่อง

ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมและครอบครัว ผ่านมุมมองของผู้กำกับ ฮีโรคาสุ โครเอเดะ
กรณีศึกษา ภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows, I wish, Like father Like son

โดย

นางสาว กัลยกร ว่องวิษขกร
รหัสนักศึกษา 05540602

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรรเสริญ สันติชญะวงศ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ
สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

ชื่อบทความวิจัย	ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมและครอบครัวผ่านมุมมองของผู้กำกับอิโรคาสุ โครเอเดะ กรณีศึกษาภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows, I wish, Like father Like son
ชื่อนักศึกษา	นางสาว กัลยกร ว่องวิษกร
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรรเสริญ สันติชญะวงศ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

บทความวิจัยภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมและครอบครัวผ่านมุมมองของผู้กำกับอิโรคาสุ โครเอเดะมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงมุมมองและแนวคิดของผู้กำกับ ที่มีต่อปัญหาทางสังคมและครอบครัวของชาวญี่ปุ่น โดยผู้ศึกษาได้เลือกตัวอย่างผลงานชิ้นสำคัญ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows, I wish และ Like father Like son เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวคิดและปัญหาที่เกิดขึ้นในมุมมองของ อิโรคาสุ โครเอเดะ

ผลการศึกษาพบว่าในภาพยนตร์ทั้งสามนั้น อิโรคาสุ แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมของประเทศญี่ปุ่น ที่เกิดจากการแข่งขัน ซึ่งนำมาสู่ความกดดัน และความคาดหวัง จนกลายเป็นความทะเยอทะยาน ที่ต้องการจะแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวตัวเอง ซึ่งนั่นส่งผลกระทบต่อโครงสร้างครอบครัวด้วยเช่นกัน เนื่องจากการมองข้ามความสำคัญของความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็ก ซึ่งจะต้องเติบโตเป็นพลเมืองของประเทศต่อไป เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดูแลเอาใจใส่ ก็จะมีกลายเป็นวัฏจักรของปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ หากไม่ได้รับการแก้ปัญหา ดังนั้นอิโรคาสุจึงอยากสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวและเด็ก ที่จะเป็นรากฐานของสังคมอื่นๆต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรรเสริญสันติชญาวงศ์
ที่ได้ให้คำปรึกษาความช่วยเหลือ และตรวจทานข้อบกพร่องต่างๆจนสำเร็จสมบูรณ์

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้การสนับสนุนผู้ศึกษา

ทำให้ผู้ศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิตที่ดีจากการศึกษา

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆทุกคนสำหรับกำลังใจในการทำงานและความช่วยเหลือที่คอย
ผลักดันให้ผู้ศึกษามีแรงใจในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์อันเนื่องมาจาก
สารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ความช่วยเหลือ รวมทั้งเป็น
กำลังใจที่ดีเสมอมาจนกระทั่งผู้ศึกษาสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก	
กิตติกรรมประกาศ	ข	
สารบัญ	ค	
สารบัญภาพ		จ
บท		
1 บทนำ		1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา		1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย		3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ		3
ขอบเขตของการศึกษา		3
วิธีการศึกษา		3
2 ทบทวนวรรณกรรม		4
หนังสือ ญี่ปุ่นปัจจุบัน		4
บทความ ลูกนก(ญี่ปุ่น) ซุกตัวอยู่ในรัง(พ่อแม่)	5	
บทความ ลักษณะพิเศษของครอบครัวญี่ปุ่น	6	
บทความ การกล่อมเกลாதงสังคมของคนญี่ปุ่น	6	
บทความจาก ปริญญานิพนธ์ เรื่อง การตงงานกับการเกิดโสมเลสในประเทศญี่ปุ่น	7	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 อิโรคาสุ โคริเดะ 15	
2 นากที่เตะเข้าสัมภรณ์เพื่อเข้าชั้นอนุบาล โดยต้องโกหกผู้สัมภรณ์	17
3 นากที่น้องสาวคนเล็กเสียชีวิต พี่ชายจึงนำน้องใส่กระเป๋าเพื่อนำไปฝัง	19
4-7 ภาพแสดงความแตกต่างของที่อยู่อาศัยของทั้งสองครอบครัว	20
8 นากที่เด็กๆต้องมาอาบน้ำ ชักผ้าที่สวนสาธารณะ	22
9 นากที่เด็กทั้งสองกำลังเดินทางเพื่อไปจุดที่รถไฟสวนกัน 23	

สารบัญ (ต่อ)

บทความ ข้อคิดในการพัฒนาประเทศ : จากการศึกษาดูงานที่ประเทศ	8
บทความ การขัดเกลาทงสังคม	8
บทความ โรคฮิชิโคโมริ (Hikikomori) ฮิชิโคโมริ อาการป่วยของสังคมญี่ปุ่น	9
หนังสือภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์และชาติ	10
บทความ ภาพยนตร์: เรื่องเล่าแห่งความเห็นห่างระหว่างมนุษย์ของ ฮิโรคาสุ โครเอเดะ	10
บทความ ธรรมเนียม : Tokyo Sonata วิกฤตครอบครัวในสังคมโตเกียว	11
บทความ ทำไมละครญี่ปุ่นถึงมีแต่แนวเกรียด	12
3 วิธีการดำเนินวิจัย	14
สภาพสังคมบทบาทของสื่อ และแนวคิดของผู้กำกับ	14
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	17
มุมมองด้านต่างๆที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาจากภาพยนตร์	17
ด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว	17
ด้านการรับมือของผลกระทบที่เกิดขึ้นของเด็ก	18
ด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคม	20
ด้านสภาพจิตใจของเด็ก	22
5 การสรุปและอภิปรายผล	24
บรรณานุกรม	25
ประวัติผู้ศึกษา	27

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันประชาชนชาวญี่ปุ่น ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงนี้ ใน เช่น การย้ายถิ่นฐานหรือการเข้ามาทำงานในเมืองที่เพิ่มขึ้น ความเร่งรีบและวิถีชีวิตต่างๆ ต้องปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ สถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญ ย่อมได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วยเช่นกัน

เนื่องจากเกิดการแข่งขันในสังคมมากขึ้น ซึ่งกลายเป็นความกดดัน ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามมา ผู้คนต่างต้องการสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเองและครอบครัว โดยมองข้ามเรื่องความรู้สึกของผู้อื่นเอาใจใส่ซึ่งกันและกันในครอบครัวน้อยลง ซึ่งนำมาสู่ปัญหาทางสังคม ตามมา โดยเฉพาะปัญหาของเด็กที่เกิดขึ้นภายใต้การกดดันของพ่อแม่ ที่มีความต้องการให้ลูก เก่ง และสามารถเอาตัวรอดในสังคมที่มีการแข่งขันสูงนี้ได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ถูกนำมาสู่ข้อถกเถียงด้วยสื่อและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในสื่อภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ที่มีการพูดถึงปัญหาสังคม โดยเฉพาะในสถาบันครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

อิโรคาสุ โครเรอะดะ ทำงานเป็นผู้ช่วยผู้กำกับช่องทีวีสารคดี ซึ่งเขาได้มาเป็นผู้กำกับครั้งแรกกับการทำรายการทีวีสารคดีเรื่อง บทเรียนจากลูกวัว ในปี 1991 ซึ่งหลังจากนั้นเขาก็ทำภาพยนตร์สารคดีอีก 2 เรื่อง และในปี 1995 เขาได้ทำภาพยนตร์เรื่องแรก โดยเป็นผู้กำกับเอง เรื่อง Maborosi ตั้งแต่นั้นเขาก็ได้ทำภาพยนตร์ในฐานะผู้กำกับและคนเขียนบทเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

เขาเป็นผู้กำกับมากความสามารถ ช่วงสังเกตและมักตั้งคำถามกับสังคมอยู่เสมอๆ โครงเรื่องใหญ่ของเขาจึงมักอิงอยู่บนคำถามเดิมๆ ว่า “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้า...?” และสามารถเล่าเรื่องราวหลักๆ ทั้งหมดของหนังให้จบภายในหนึ่งประโยคสั้นๆ นี้ เช่น จากภาพยนตร์เรื่อง Maborosi (1995) “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าภรรยาพบว่าจู่ๆสามีก็ฆ่าตัวตายโดยไม่เคยทราบถึงเหตุจูงใจ”, เรื่อง Nobody Knows (2004) “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าเด็กๆ พี่น้องกลุ่มหนึ่งถูกแม่ทิ้งไว้เพียงลำพังในกรุงโตเกียว?” และ เรื่อง Like Father, Like Son (2013) “จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าคุณกำลังเลี้ยงลูกคนอื่นที่ถูกสลับมาเมื่อแรกเกิดที่โรงพยาบาลนานกว่า 6 ปี”

เพราะ โคริอะดะเป็นคนช่างสังเกตปรากฏการณ์ทางสังคมรอบตัว หนึ่งของเขาจึงมีจุดเด่นในการถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้น ด้วยการเน้นความสมจริง เล่าแบบซ้ำๆ ใช้บทพูดเพียงเล็กน้อยและทิ้งเวลาให้ตัวละครได้ดำเนินเรื่องไปเอง รวมถึงยังใส่ใจในรายละเอียดเล็กน้อยๆ และใช้การลำดับภาพ

ร้อยเรียงองค์ประกอบทั้งหลายเหล่านี้เข้าด้วยกัน โดยเปิดเผยความจริงของตัวละครเพียงบางส่วน แล้วเปิดช่องว่างให้เราได้จินตนาการและทำความเข้าใจต่อเองว่า ชีวิตของพวกเขาจะเป็นมาอย่างไร และมีเหตุผลอะไรอยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ บ้าง เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าถึง และรู้สึกร่วมไปกับโลกภาพยนตร์ของเขา

โดยแต่ละเรื่อง เขามักจะดึงเอาอารมณ์ความต้องการของเด็ก สะท้อนมุมมอง ความคิด ความรู้สึก ในมุมมองของเด็กออกมา โดยจะมีวิธีการในการกำกับให้เด็ก สามารถเล่นได้อย่างเป็นธรรมชาติ ดึงบทบาทของตัวละครให้ออกมาได้ ซึ่งเขาต้องใช้ความพยายามในการถ่ายทำแบบลองเทค และถ่ายซ้ำหลายๆครั้ง เพื่อเลือกมุมภาพที่ดีที่สุดมาใช้ เพื่อให้ภาพยนตร์ของเขาสามารถสื่อความหมายและสาระสำคัญที่เขาต้องการสื่อสาร ได้มากที่สุด ซึ่งในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้เลือกภาพยนตร์ของ ฮิโรคาซุ โครเอดะ 3 เรื่อง ได้แก่ Nobody Knows, I Wish, Like father ,Like son

ภาพยนตร์เรื่อง nobody knows ผลงานกำกับลำดับที่ 4 โดยเขาได้นำเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในญี่ปุ่น มาทำเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมอย่างสูง เรื่องราวเล่าถึง เหล่าเด็กๆทั้ง 4 ที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในห้องเช่าขนาดเล็ก ซึ่งมีเพียงพี่ชายคนโต วัย 12 ขวบ คนเดียวเท่านั้น ที่สามารถออกจากห้องเข้านี้ได้ เขาจึงถูกบีบคั้นด้วยภาระหน้าที่ ที่ต้องรับบทบาทดูแลน้องทั้ง 3 ให้มีชีวิตอยู่รอดในสังคมต่อไป

ภาพยนตร์เรื่อง I Wish ผลงานกำกับลำดับที่ 8 เรื่องราวของเด็กชาย 2 พี่น้องที่ต้องจากกัน เพราะพ่อกับแม่แยกทางกัน พวกเขาต่างฝันว่าสักวันหนึ่ง วันที่พ่อและแม่จะคืนดีกันและกลับมาเป็นบ้านเหมือนเดิม

ภาพยนตร์เรื่อง Like father ,Like son ผลงานกำกับลำดับที่ 9 กับเรื่องราวการสลับตัวลูกวัย 6 ขวบ ของ 2 ครอบครัวที่มีความเป็นอยู่ต่างกัน โดยสิ้นเชิง จนทำให้เกิดคำถามว่า จะรักได้ไหม เมื่อคุณรู้ว่า เด็กที่คุณเลี้ยงมาตลอด 6 ปีนั้น ไม่ใช่ลูกของคุณ

ภาพยนตร์ข้างต้นนั้น สะท้อนเรื่องราวของชีวิตครอบครัว และปัญหาทางสังคมของ ประเทศญี่ปุ่น

ที่กำลังเกิดขึ้นและดำเนินมาอย่างยาวนาน ภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อที่สะท้อน เรื่องราวของสังคมสมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่น ที่ถูกรุมเร้าด้วยสภาวะทางสังคมที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพียงแต่ว่าแต่ละครอบครัวจะมีแนวทาง วิธีที่จะรับมือและแก้ปัญหากับความเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ที่กำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็วนี้ด้วยวิธีใด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. แนวคิดที่สะท้อนปัญหาทางสังคมและครอบครัวในประเทศญี่ปุ่น ที่ปรากฏในเรื่อง Nobody Knows, I wish, Like father Like son
2. ศึกษาแนวคิดและมุมมองของผู้กำกับ ฮิโรคาสุ โครเอเดะ ที่มีต่อปัญหาครอบครัวในประเทศญี่ปุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิถีชีวิต สังคม ตลอดจนปัญหาต่างๆ โดยรวม ที่เป็นปัจจัยให้เกิดปัญหาสังคมและครอบครัวในญี่ปุ่น
2. ทำให้ทราบถึงแนวคิดที่มีต่อปัญหาครอบครัวในสังคมญี่ปุ่นในมุมมองของ ฮิโรคาสุ โครเอเดะ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาสภาพแวดล้อมและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน
2. ศึกษาภาพยนตร์ 3 เรื่องคือ Nobody Knows, I wish, Like father Like son

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows, I wish, Like father Like son ของผู้กำกับ ฮิโรคาสุ โครเอเดะ
2. ศึกษาสภาพแวดล้อมและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน
3. ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและมุมมองด้านสังคมที่มีในประเทศญี่ปุ่น
4. จำแนกข้อมูลและเอกสารทั้งหมดที่รวบรวมมา
5. ดำเนินการวิจัยข้อมูล ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมา และวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพยนตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมและครอบครัว ผ่านมุมมองของผู้กำกับ อิโรคาสุ โครเอเดะ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวญี่ปุ่นและแนวทางการสร้างภาพยนตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวญี่ปุ่น
- 2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์สะท้อนสังคม

กลุ่มที่ 1 : ครอบครัวญี่ปุ่น

หนังสือ “ญี่ปุ่นปัจจุบัน” (1989) โดยสมาคมนานาชาติเพื่อข่าวสารการศึกษา

ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นอาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย (Extended family) อันประกอบด้วยสมาชิก 3 ชั่วอายุคนหรือมากกว่านั้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวถูกครอบงำโดยระบบลำดับอย่างเข้มงวด และบิดามารดาสามารถอำนาจเด็ดขาด บิดาบังคับให้บุตรธิดาเคารพและเชื่อฟังตนเอง และในทางกลับกันก็ให้ความเคารพและเชื่อฟังบิดามารดาของตนด้วย

การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วก็มีผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวด้วยเช่นกัน หนึ่งในความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดก็คือการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชาชนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family)

อันประกอบด้วยบิดามารดาและบุตรธิดาเท่านั้น นับเป็นแนวโน้มที่ได้รับการกระตุ้นให้เป็นที่แพร่หลายมากขึ้น โดยวิถีชีวิตลักษณะแบบเมืองและการพัฒนาด้านเทคโนโลยีต่างๆ

หนังสือ “โครงสร้างสังคมญี่ปุ่น” (2538) โดยศาสตราจารย์ ฟุคุทาเคะ ทาดาจิ แปลโดย ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล

หลังจากสิ้นสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว กรอบบุคลิกของคนญี่ปุ่นที่เคยมีนั้น ได้แตกสลาย ถูกทำลายไป การจัดระเบียบของสถานะภาพชนชั้นก็พลอยแตกสลายไปด้วย บุคลิกภาพของคนญี่ปุ่นก็ต้องเปลี่ยนไปเช่นกัน คนญี่ปุ่นถูกสอนอย่างฝังหัวในเรื่องพันธะหน้าที่และภาพพจน์ ดังคำสอนที่มักใช้บ่อยๆก็คือ “อย่าทำให้คนอื่นหัวเราะเยาะ มั่นหน้าขายหน้า”

สังคมญี่ปุ่นยังเป็นสังคมที่เรียกว่า “สังคมคุณภาพสูง” โดยมีการสอบแข่งขันที่เข้มงวดขึ้น ทำให้คำว่าสังคมคุณภาพเป็นคำศัพท์ที่ไปโดยทั่วไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของคนแต่ละรุ่น” สังคมของคนจบมหาวิทยาลัย” จึงได้ปรากฏขึ้นในสังคมญี่ปุ่นที่คนร้อยละประมาณ 40

จากผลการวิจัยของกลุ่มซึ่งทำการวิจัยโครงสร้างชนชั้นสังคมญี่ปุ่น ผลออกมาคือระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยจะสูงยิ่งขึ้นไปในอนาคต การเลื่อนชั้นไปสู่ชนชั้นสูงในระหว่างบุคคลรุ่นต่างๆนี้ได้เปิดโอกาสมากขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มที่จะจำกัดอยู่เฉพาะชนชั้นกลางเท่านั้น แต่ในการเลื่อนตำแหน่งของคนในรุ่นเดียวกันมีอยู่น้อยมาก เนื่องจากการเลื่อนชั้นตัดสินด้วยวุฒิการศึกษา ด้วยเหตุนี้การเข้าศึกษาต่อชั้นมหาวิทยาลัยจึงขยายตัวมากขึ้นเพื่อมุ่งหวังคุณภาพที่สูงขึ้น

บทความ “ลูกนก(ญี่ปุ่น) ซุกตัวอยู่ในรัง(พ่อแม่)” (2549) โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล จรรยา เศรษฐบุตร

ผู้เชี่ยวชาญอาการอิกิโกะ โมริ บอกว่าแต่แรกคิดว่าเป็นเรื่องของบุคลิกภาพแปรปรวนหรือจิตเภทของเด็กแต่ละคน แต่เมื่อพบคนไข้มากขึ้น จึงพบว่าเกิดจากโรคทางสังคมของญี่ปุ่น (ในเกาหลีใต้และไต้หวัน มีเด็กอาการเช่นนี้เช่นกัน แต่จำนวนไม่มากเหมือนในญี่ปุ่น) ซึ่งเป็นสังคมอุตสาหกรรม และสภาพเศรษฐกิจ-สังคม รวมทั้งวัฒนธรรมที่บีบคั้นอย่างมาก ญี่ปุ่นจึงเป็นประเทศหนึ่งที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงติดอันดับโลก ในครอบครัวญี่ปุ่น พบว่า พ่อต้องทำงานอย่างหนัก แม่อยู่บ้านเป็นผู้คอยกดดันลูกให้ลูกไปโรงเรียนที่แสนเข้มงวดกับการเรียน เหล่านี้ล้วนรุมล้อมจนเด็กทนไม่ไหว

อิกิโกะ โมริบางคนเล่าว่า เขาต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในโรงเรียนมัธยมหลายปี จนเขาไม่สามารถอดทนต่อกฎระเบียบของโรงเรียนอีกต่อไป เลยหยุดไปโรงเรียน เข้าห้องปิดประตูดังตัวเอง ทุกวันนี้ พ่อแม่ญี่ปุ่นมีลูกน้อยลง (อัตราการเกิดของญี่ปุ่นลดลง) ทำให้พ่อแม่เรียกร้องและตั้งความหวังกับลูกมากขึ้น โดยเฉพาะกับลูกชายคนโต (ผู้เป็นโรคนี้นี้เป็นผู้ชายร้อยละ 80) พ่อแม่มักคาดหวังว่าลูกต้องเรียนเก่ง จึงส่งลูกไปเรียนหนังสือทั้งวัน ตอนเย็นให้เรียนพิเศษต่อ เพื่อเตรียมตัวเข้าโรงเรียนเตรียมอุดม และสอบเอนทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยโตเกียว และเมื่อลูกเรียนจบ ก็ควรจะต้องเข้าทำงานกับบริษัทที่มีชื่อเสียง ดำรงคนเป็นมนุษย์เงินเดือน เพราะบริษัทเขาจะเลี้ยงดูอย่างดีไปตลอดชีวิต ? ถ้าทำไม่ได้แบบนี้ ก็แปลว่า คุณล้มเหลว (<http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=17>.เข้าถึงเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2557 โดย จรรยา เศรษฐบุตร)

บทความ ลักษณะพิเศษของครอบครัวญี่ปุ่น โดย นพ.กมล แสงทองศรีกมล

เราคงเคยได้ยินกันมาแล้วว่าครอบครัวญี่ปุ่นนั้นสามีเป็นใหญ่คล้ายสังคมจีน ผู้ชายนั้นมักมีภาระงานมาก และคนญี่ปุ่นก็เป็นคนเอาใจจริงเอาใจกับงานมาก หลังเลิกงานแล้วก็จะต้องออกไปสังสรรค์กับลูกค้ายานดึกดื่น ดังนั้น ผู้หญิงจึงมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้าน สามีและลูก เป็นเรื่องแปลกที่ผู้หญิงญี่ปุ่นส่วนใหญ่เองก็ยอมรับสภาพนี้ด้วยความเต็มใจ เคยดูสารคดี เป็นเรื่องของแม่บ้านชาว ญี่ปุ่น ซึ่งมี การศึกษาสูงเป็นเภสัชกร เธอจะทำงานเพียงแค่ช่วงเวลาบ่าย 3-4 ชั่วโมงเท่านั้น ที่เหลือเธอเอาเวลามาทำ หน้าที่เป็นแม่บ้านหมดอย่างเต็มใจ และตั้งอกตั้งใจ

(<http://www.japankiku.com/tour/nihonnokodomo.htm> , เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2557 โดย นพ.กมล แสงทองศรีกมล)

บทความ การกล่อมเกลางานสังคมของคนญี่ปุ่น (2554) โดย วีรวิท คงศักดิ์

ความสัมพันธ์ของพ่อแม่กับเด็กอนุบาลเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของคนญี่ปุ่น เราจะเห็นคนญี่ปุ่นจูงลูกเล็กๆ ไปส่งที่โรงเรียน และให้เด็กถือของทุกชิ้นด้วยตนเองเพื่อฝึกความอดทนและพึ่งตนเอง แม้กระทั่งมกุฎราชกุมารนาฮิโตะและพระวรชายาก็กระทำตนเป็นแบบอย่าง ด้วยการจูงพระราชธิดาไปโรงเรียนไม่ว่าแดดออกหรือฝนตก โดยให้พระธิดาถือหรือสะพายกระเป๋าทุกชิ้นด้วยพระองค์เอง โรงเรียนอนุบาลในญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะอยู่รอบ "วัด" และบางแห่งดำเนินการโดยเจ้าอาวาสวัด ทำให้เด็กๆ คุ่นชินกับการเล่นในวัดอันร่มรื่นและสงบ ทุกเดือนเด็กต้องไปฟังเทศน์ในวัด ๑ ครั้ง และในวันสำคัญทางศาสนาเด็กต้องไปปฏิบัติศาสนกิจ รวมทั้งเมื่อจบการศึกษาจะต้องไปไหว้พระปฏิญาณตนว่าจะเป็นคนดี

เรื่องวัดกับคนญี่ปุ่นนี้ เป็นวิถีชีวิตคู่กัน ในวันสงฆ์ย้ายปีเก่าคนญี่ปุ่นไม่ฉลองด้วยสุราซึ่งเป็นกิจวัตร แต่จะมีประเพณีไหว้พระสวดมนต์ข้ามปี ซึ่งน่าดีใจที่ประเทศไทยเราเริ่มโครงการนี้แล้ว

ลักษณะนิสัยสำคัญที่ปลูกฝังให้กับเด็กญี่ปุ่นตั้งแต่เกิด คือ ความซื่อตรง รักษาดี รักษาการเรียนรูู้ ทำงานเป็นทีม เสียสละประโยชน์ส่วนตนให้กับส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย และความเข้มแข็งอดทน โดยพ่อแม่เป็นผู้สอนการดำเนินชีวิตในสังคมให้กับลูกและเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกด้วย สิ่งที่สำคัญ คือ เด็กอนุบาลญี่ปุ่นจะถูกฝึกให้เรียนรู้สิ่งที่ตนต้องประสบ ตั้งแต่ความหนาวไปจนถึงการฝึกเผชิญกับมหันตภัยต่างๆ เพื่อให้มีการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในทุกสถานการณ์ที่จะต้องเผชิญในอนาคต โดยในระยะแรกมีพ่อแม่ช่วยเป็นกำลังใจให้ ลักษณะนิสัยอันดีงามของคนญี่ปุ่นที่แฝงไปด้วยความชาตินิยมหรือ "ชาติต้องมาก่อนตน" นี้ เกิดจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชาติจากข้อเท็จจริงโดยไม่บิดเบือน ทำให้ชาวญี่ปุ่นได้รู้และภาคภูมิใจในความเป็นชาติของตนที่กว่าจะรวมตัวกันได้ ทำให้รับรู้บทเรียนอันเจ็บปวดที่เกิดขึ้น

จากการสูญเสียเอกราช และสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว ไข้หวัด ฯลฯ และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับชะตากรรมที่อาจเกิดขึ้นในทุกรูปแบบอย่างไม่หวั่นไหว

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของคนญี่ปุ่น คือ ความ "ซื่อตรง" (Integrity) โดยไม่มีการโกหกกัน แม้กระทั่งรัฐบาลญี่ปุ่นเองก็ไม่เคยโกหกหรือปิดบังข้อเท็จจริงกับประชาชน พร้อมกับให้คำแนะนำที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ประชาชนจึงเชื่อในข้อมูลข่าวสารที่รัฐบาลเสนอ และปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐบาลในทุกเรื่องอย่างเคร่งครัด

แม้ว่าบางเรื่องเป็นข้อบกพร่อง เช่น การละเลยในการตรวจโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ตามรายการตรวจสอบก็แจ้งให้ทราบในข้อบกพร่องต่างๆ อย่างชัดเจน โดยไม่ปิดบังจนเกิดข่าวลือที่ทำให้ประชาชนสับสน หรือบางเรื่องที่น่ากลัว เช่น อาหารและนมปนเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสี ก็บอกให้ทราบว่าไม่จริง โดยอธิบายว่ายังไม่ถึงขั้นที่มีผลต่อสุขภาพ และแจ้งให้ทราบความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง

การปฏิบัติของรัฐบาลญี่ปุ่นที่มีความซื่อตรงนี้ ทำให้การปฏิบัติงานมีความโปร่งใส ชัดเจน และมีธรรมาภิบาล ทำให้ประชาชนเชื่อถือศรัทธาและให้ความร่วมมือกับรัฐบาล การแก้ไขปัญหาต่างๆ ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สิ่งเหล่านี้เป็นบทเรียนที่มีคุณค่าของผู้รับผิดชอบในการบริหารบ้านเมืองทุกคน ที่ต้องศึกษาและมองสังคมในเชิงยุทธศาสตร์ เพราะการสร้างสังคมต้องใช้เวลาปรับเปลี่ยนนิสัยคนเป็นเวลานาน แต่ต้องเริ่มที่ชนชั้นปกครอง คือ นักการเมืองและข้าราชการระดับสูงก่อน เพื่อให้เป็น "แบบอย่างที่ดี"

(http://www.moralcenter.or.th/ewt_news.php?nid=531&filename=index ,เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2557)

บทความจาก ปริญญาทิพนธ์ เรื่อง การตกงานกับการเกิดโฮมเลสในประเทศญี่ปุ่น (ホームレスになった原因についての分析) (2555) โดย นางสาวชนาทิพย์ ปัญญา

มาเอตะ โนบุอิโกะ(1999)กล่าวไว้ใน 「男性の労働時間と家庭生活」 ว่าผู้ชายที่มีลูก กว่าครึ่งให้ความสำคัญกับงานมากกว่าใช้เวลาไปกับการดูแลลูก เมื่อสรุปความสัมพันธ์ของเวลา ทำงานกับครอบครัวแล้ว การให้ความสำคัญกับครอบครัวแปรผกผันกับเวลางาน คือ ผู้ชายที่มีเวลาทำงานนานและใช้เวลาเดินทาง ไปกลับถึงบ้านนานจะมีส่วนร่วมในครอบครัวน้อย นอกจากนี้ นิชิ เอียวสึริงส์ และอรรธจักร์ สัตยานุรักษ์ (2532) กล่าวไว้ใน “เกี้ยวโตได้ ชะเง้อมคดยสุเทพ” ว่า บ้านสำหรับผู้ชายญี่ปุ่นแล้วไม่ได้มีความหมายมากไปกว่าที่พักผ่อน เพราะ เขาต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจให้แก่กลุ่ม(บริษัท)อย่างมาก มีธรรมเนียมปฏิบัติเพื่อจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น เช่น การกินเหล้าร่วมกับเพื่อนเมื่อเลิกงานแล้ว หรือการทำงานล่วงเวลา เพราะฉะนั้นสามีญี่ปุ่นอาจกลับมาถึงบ้านเมื่อพร้อมจะกินอาหารเย็นกันแล้ว หรือมิฉะนั้นก็อาจไม่

กลับมากินอาหารเย็นเลยก็ได้ ในหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่นมีผู้หญิงเขียนจดหมายไปรำพันถึงความไม่มีน้ำใจของสามีตนเองว่า สามีไม่เคยโทรศัพท์มาบอกเลยว่าตนจะไม่กลับบ้านหรือจะกลับดึก ทุ้งๆที่ก็กลับดึกเกือบทุกคืน ฝ่ายสามีญี่ปุ่นก็อ้างว่าจะโทรศัพท์ถึงเมียเพื่อบอกเวลากลับบ้าน ทำต่อหน้าเพื่อนฝูงไม่ได้เป็นอันขาด เพราะเป็นการเสียหน้าอย่างมาก การกินเหล้าหลังเลิกงานนี้มีหน้าที่สำคัญในการสมานความสัมพันธ์ของกลุ่ม นอกจากการยืนยันความสัมพันธ์พิเศษที่สมาชิกกลุ่มมีต่อกันแล้ว คนญี่ปุ่นยังใช้ร้านเหล้ากลบเกลื่อนการกระทบกระทั่งกันของหมู่สมาชิก และยังใช้เป็นที่พักพิงหรือกันเรื่องงานไปด้วย

บทความ ข้อคิดในการพัฒนาประเทศ : จากการศึกษาฐานที่ประเทศญี่ปุ่น โดย ภิกษุศักดิ์ กัลยาณมิตร

ว่าครอบครัวญี่ปุ่นปัจจุบันมักประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก 1 หรือ 2 คน ถ้าเป็นในเมืองมักอยู่บ้านแบบสมัยใหม่ ญี่ปุ่นเป็นชาติที่มีจำนวนพลเมืองมาก ลูกที่แต่งงานแล้วมักแยกครอบครัวออกไป คู่สมรสส่วนมากต้องการมีบ้านเป็นของตนเอง ราคาบ้านที่ประเทศญี่ปุ่นสูงมากทำให้หลายครอบครัวต้องอยู่บ้านเช่าหรือบ้านพักของบริษัทที่ตนทำงานด้วย ปัจจุบันผู้หญิงญี่ปุ่น ออกทำงานหาเลี้ยงชีพ แต่พ่อแต่งงานหรือมีลูกก็จะออกจากงานมาท างานบ้านเต็มตัว โดยทั่วไป 35 ครอบครัวญี่ปุ่นไม่มีสามีช่วยทำงาน ถ้าทั้งสามีและภรรยา ทำงานนอกบ้าน ภรรยาก็มักต้องทำงาน บ้านมากกว่าสามี สังคมญี่ปุ่นจะไม่ส่งเสริมให้แม่ของลูกต้องทำงานนอกบ้าน นักธุรกิจทำงานจนมีดื่้าหรือชักชวนกันดื่มกินหลังงานเลิกในวันธรรมดา พ่อบ้านจึงมักไม่ค่อยได้อยู่บ้านกินอาหารเย็นกับครอบครัว สามีภรรยาไม่ค่อยพูดคำว่ารัก หรือคำหวานต่อกันนัก เมื่อสามีออกจาก บ้านไปทำงานหรือกลับจากทำงานเข้าบ้าน ภรรยา มัก โต้ให้ไม่ให้ประเพณีจูบลาและจูบรับขวัญแบบฝรั่ง

บทความ การขัดเกลาทางสังคม โดย นิชพรธณ วรณศิริ, จำนวนก่อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ

การขัดเกลาทางสังคม (socialization) เป็นศัพท์ทางสังคมวิทยา ในขณะที่วิชามานุษยวิทยาใช้คำว่า การปลูกฝังทางวัฒนธรรม (enculturation, นิชพรธณ วรณศิริ, 2540 : 70) มีความหมายว่า กระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยาซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ การขัดเกลาทางสังคมทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงจากสภาพสัตว์ตามธรรมชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สำนักงานหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ สถาบันทางศาสนา และสื่อมวลชน การขัดเกลาทางสังคมมีความหมาย 2 นัยด้วยกัน (จำนวนก่อดิวัฒนสิทธิ์ และคณะ, 2540 : 43)

1. เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม โดยเหตุมนุษย์ทุกคนไม่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น การใช้ภาษาพูด การอ่านเขียนหนังสือ มารยาททางสังคมหรือระเบียบประเพณีต่างๆ การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม ที่ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมดังกล่าว และสามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมได้ถูกต้อง เช่น การได้รับการแนะนำสั่งสอนเรื่องภาษา ทำให้มนุษย์สามารถพูดภาษาติดต่อกันได้ การเรียนรู้มารยาทในการรับประทานอาหารได้ถูกต้อง

2. เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคม สังคมแต่ละแห่งมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน มนุษย์ในแต่ละสังคมจึงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เช่น คนไทยมีบุคลิกภาพยิ้มง่าย อ่อนโยนและเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพมากกว่าสภาพทางธรรมชาติ เช่น เด็กไทยโดยทั่วไปจะมีลักษณะรูปร่างหน้าตาคล้ายกัน แต่การแสดงออกไม่เหมือนกันทุกคน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ใหญ่เอาใจใส่ดูแลอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ จะมีกิริยามารยาทเรียบร้อยและพูดจาไพเราะกว่าเด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่มีใครเอาใจใส่ดูแล เป็นต้น

ประเภทของการขัดเกลาทางสังคมการขัดเกลาทางสังคมสามารถทำได้ 2 ทาง คือ การขัดเกลาทางสังคมโดยทางตรง เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพูด รู้จักกิริยามารยาททางสังคม ครูอาจารย์สอนหนังสือนักเรียนและนักศึกษาให้มีศิลปะวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งให้ทำหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี การขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อม เช่น การได้เข้าไปฟังอภิปราย ฟังปาฐกถา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ การอ่านหนังสือตามห้องสมุด การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์และภาพยนตร์ก็เป็นหนทางที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้ การเข้ากลุ่มเพื่อนทั้งในที่ทำงานและในสถานศึกษาก็ล้วนช่วยให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพได้

บทความ โรค ฮิคิโคโมริ (Hikikomori) ฮิคิโคโมริ อาการป่วยของสังคมญี่ปุ่น

เป็นคำอธิบายถึงพฤติกรรมของคนที่ยกตัวออกมาจากสังคม พยายามพบปะผู้คนให้น้อยที่สุด (หรือถ้าไม่เจอเลยยิ่งดี) เก็บตัวในห้องนานๆ โดยไม่ยอมไปเรียนหรือทำงาน ใช้เวลากับการอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นเกม เล่นอินเทอร์เน็ต ดูทีวี อย่างแยกที่นั่งเฉยๆ อยู่ในห้องคนเดียว ไม่รู้ร้อนรู้หนาวเป็นเดือน เป็นปี บางรายถึงขั้นไม่รับรู้ด้วยซ้ำว่ามีคนในบ้านเสียชีวิตไปแล้ว อย่างกรณีที่นายนาคาโอะ อายุ 68 ปี โทรแจ้งตำรวจว่าพ่อของเขาตายแล้ว หลังจากสอบปากคำนายนาคาโอะแล้ว ตำรวจพบว่าศพนั้นเสียชีวิตมาแล้ว 12 วัน ร่างกายของผู้ตายไม่มีร่องรอยบาดเจ็บหรือถูกทำร้ายใดๆ ที่สำคัญคือ "เขารู้ว่าพ่อของเขานั้นนอนหมดลมหายใจไปนานหลายวันแล้ว" แต่สาเหตุที่ไม่ได้ไปรแจ้งตำรวจหรือบอกใคร เพราะว่าเขาเป็น "ฮิคิโคโมริ"

จากการสำรวจของกระทรวงการจัดการกิจการภายในประเทศ ไพรินซ์และโทรคมนาคม ของ ญี่ปุ่น ปี 2010 ได้ออกมาเปิดเผยผลการสำรวจว่ามี “ฮิโคโนโมริ” ถึงกว่า 3,600,000 คนในประเทศ ญี่ปุ่นนับว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่มาก และต้องรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน

สาเหตุหลักๆ ที่ทำให้คนปกติคนหนึ่ง กลายมาเป็นฮิโคโนโมริได้นั้น เกิดมาจากหลายเหตุผล หลักๆ ก็คือ ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นเอง ที่เกี่ยวเนื่องเด็กอย่างหนัก ความกดดันสูงมาก หลังจาก เรียนจบไปพบกับสังคมการทำงานอันแสนหนัก ที่การทำผิดพลาดเพียงครั้งเดียวเป็นเรื่องไม่น่าให้อภัย ทำให้คนกลุ่มนี้จึงรู้สึกกลัว เลือกว่าจะถอยออกมาอยู่คนเดียว

อีกสาเหตุคือการ "โดดเด่น" กว่าคนอื่นก็ทำให้คนญี่ปุ่นไม่กล้าเข้าสังคมเช่นกัน เช่นเรียนเก่งจนถูกหมั่นไส้ ล้อเลียน จนถูกกลั่นแกล้ง ทำให้ไม่กล้าไปโรงเรียน ดังนั้น ชาวญี่ปุ่นยุคปัจจุบันที่ไม่สามารถยอมรับวิถีของสังคมส่วนใหญ่ได้ จึงตัดสินใจ "หนี" และขังตัวอยู่ในบ้าน

กลุ่มที่ 2 ภาพยนตร์สะท้อนสังคม

หนังสือ"ภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์และชาติ" (2556)

โดย คำจร หลุยยะพงศ์

ภาพยนตร์ในฐานะปฏิบัติการสังคมและวัฒนธรรม ความหมายนี้ให้ความสนใจกับความสัมพันธ์ของภาพยนตร์กับสังคมใน 2 ด้าน ด้านแรก ภาพยนตร์ในฐานะสะท้อนสังคม (Reflectionism) ซึ่งหมายถึงภาพยนตร์จะเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนความเป็นไปในสังคม ในทางกลับกัน ด้านที่สอง ภาพยนตร์คือการประกอบสร้างความเป็นจริง (Constructionism) จะมองในมุมต่างไปตามสำนักมาร์กซิสต์และวัฒนธรรมการศึกษา ซึ่งมองว่า แม้จะไม่มีความจริงแต่ภาพยนตร์ก็สามารถประกอบสร้างความหมายใหม่ขึ้นได้ตามแต่ว่าใครจะเป็นผู้กำหนด เช่น ภาพยนตร์จะสร้างภาพของประเทศเพื่อนบ้าน ผู้หญิง-ผู้ชาย-เพศที่สาม ให้กับผู้ชม แนวทางดังกล่าว มองว่าผู้ชมจะถูกครอบงำความหมายจากภาพยนตร์โดยไม่รู้ตัว

บทความ ภาพยนตร์: เรื่องเล่าแห่งความเห็นห่างระหว่างมนุษย์ของ ฮิโรคาสุ โคะเรเอเดะ

โดย ธิดา ผลิตผลการพิมพ์

หนังสือ ๔ เรื่องที่ผ่านมาของ โคะเรเอเดะเกี่ยวข้องกับความสุข เสียดาย ความตาย และเอื่อยบางๆ ที่ผูกพันรื้อยมนุษย์เราเข้าไว้ด้วยกัน ที่น่าสนใจคือ หากเราค่อยๆ ดูหนังของเขาเรียงไปตามลำดับ ก็จะเห็นพัฒนาการชัดเจนว่า เขาขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจที่มีต่อปัญหาของมนุษย์ จากระดับปัจเจกไปสู่ระดับสังคมอย่างกว้างขวางขึ้นและลึกซึ้งมากขึ้นเพียงใดและอย่างไร

(<http://www.sarakadee.com/2005/12/11/korieda/#sthash.4ne0gEME.dpuf> ,เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2557 โดย ชิดา ผลิตผลการพิมพ์)

บทความ ชรรมนันท์ : Tokyo Sonata วิกฤตครอบครัวในสังคมโตเกียว (2553)

โดย ชยวรรศ มานะศิริ

ท่ามกลางการแข่งขันของคนในเมืองใหญ่ ย่อมกลายเป็นความคาดหวัง พร้อมๆ ไปด้วยความกดดัน หรือความเครียดให้กับตัวบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคมนั้น และหากจะเอ่ยถึงสภาพดังกล่าว เมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นอย่าง ‘โตเกียว’ ก็เป็นอีกสังคมหนึ่งที่ปฏิเสธได้ว่า มีความกดดันมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

Tokyo Sonata (ชื่อไทยว่า “วันที่หัวใจเจ็บ”) ซึ่งกวาดรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากเวที Asian Film Award และยังคงคว้ารางวัล Un Certain Regard Jury Prize จากเทศกาลหนังเมืองคานส์ ฝรั่งเศส เป็นภาพยนตร์สะท้อนสังคมเมืองหลวงของญี่ปุ่นได้อย่างตรงไปตรงมาจนน่ากลัว แม้ว่าในสายตาของนักท่องเที่ยว อาจมองเห็นภาพความสวยงาม วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ หรือความก้าวหน้าแห่งเทคโนโลยีที่โดดเด่น แต่สำหรับภาพยนตร์เรื่องนี้ เลือกว่าจะตีแผ่ให้ผู้ชมเห็นอีกมุมความจริงที่เกิดขึ้นในเมืองหลวง ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาการว่างงาน คนเร่ร่อน การฆ่าตัวตาย สังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ รวมถึงความกดดันต่างๆ ในฐานะผู้อาศัย ผู้ใช้ชีวิตในสังคมโตเกียว ความจริงแล้วปัญหาครอบครัวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นสิ่งที่เราพบเห็นได้จากสังคมเมืองทุนนิยมทั่วไป แต่เมื่อมันถ่ายทอดมาจากโตเกียว ก็ทำให้เรื่องราวต่างๆ ดูสมจริงสมจัง เข้มข้น และเป็นเอกลักษณ์มากขึ้น เช่น เหตุการณ์ที่เพื่อนของผู้เป็นพ่อ ซึ่งเป็นผู้ร่วมชะตาชีวิตคนตกงานด้วยกัน ยังคงหลอกตัวเองว่า มีงานทำ มีภาระรับผิดชอบ และมักจะหลอกคนอื่น ด้วยการตั้งเวลาโทรศัพท์ให้มีเสียงดังเข้ามา แล้วก็ออกไปคุยเจ๊ยแจ้วเรื่องงานอยู่คนเดียวกับตัวเอง ทั้งยังชวนเพื่อน ไปทาน อาหารเย็นที่บ้าน เพื่อหลอกภรรยาและลูกของตนเองว่า หน้าที่การงานยังราบรื่น ก่อนที่สุดท้ายจะรับกับความจริงที่เกิดขึ้นไม่ได้ และกระทำอัตวินิบาตกรรมในที่สุด ซึ่งตอกย้ำปัญหาการฆ่าตัวตายของชาวญี่ปุ่นที่ในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากสาเหตุนี้นับหมื่น

ส่วนปัญหาของคนอื่นๆ ในครอบครัวซาคากิ ก็เริ่มเกิดขึ้นทีละประเด็น ผู้เป็นแม่ต้องใช้ชีวิตแบบเก็บกดตามแบบแม่บ้านญี่ปุ่น ที่ไม่อาจมีปากเสียง แม้กระทั่งวันที่เธอแอบเห็นสามีกำลังยื่นต่อแถวรับอาหารบริจาค ด้านลูกชายคนโตแสดงออกให้เห็นถึงปัญหาของวัยรุ่นญี่ปุ่นที่อยากเด่นอยากดัง จึงสมัครไปเป็นทหารเพื่อไปรบในสมรภูมิที่อเมริกาเป็นเจ้าภาพ โดยที่ตนเองก็ไม่ได้มีอุดมการณ์อะไรมากมายไปกว่าอยากทำอะไรที่แปลกแตกต่างไปจากชีวิตเดิมๆ ปิดท้ายที่ลูกชายคนเล็กสะท้อนให้เห็นปัญหาโครงสร้างของระบบการศึกษาและครอบครัว เมื่อต้องแอบ เอาเงินค่า

เทอมไปเรียนเปียโน ซึ่งเป็นสิ่งที่เขารักและมีพรสวรรค์ แต่กลับต้องถูกผู้เป็นพ่อต่อต้าน และทะเลาะกันจนเป็นเรื่องราวใหญ่โต

ในช่วงครึ่งท้ายของภาพยนตร์ มีการใส่ความเป็นหนัง เพื่อเพิ่มอรรถรสขึ้นบ้าง ผู้เป็นพ่อนั้นตัดสินใจไปสมัครงานเป็นพนักงานทำความสะอาดตามห้างสรรพสินค้า จนกระทั่งไปเจอกับภรรยา โดยบังเอิญ เหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้เขารับไม่ได้ จนต้องวิ่งหนีกระเจิงกระเจิงออกไปอย่างไร้จุดหมายราวกับคนบ้า ขณะที่ผู้เป็นภรรยาก็กลับบ้านมาอย่างเหม่อลอย กระทั่งมาเจอวิกฤตซ์ซ้ำสองคือโจรขึ้นบ้าน และจับเธอไปเป็นตัวประกัน

อย่างไรก็ตามผู้กำกับหนังเรื่องนี้ยังไม่ใจร้ายเกินไปนัก เมื่อเลือกคลี่คลายบทสรุปของปัญหาในแบบที่ถนอมน้ำใจผู้ชม แต่ก็ยังเลือกจบตามความเป็นจริงที่ควรจะเป็น

(<http://www.manager.co.th/Dhamma/ViewNews.aspx?NewsID=9530000154831> ,เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2557 โดย ชยวรรศ มานะศิริ)

บทความ ทำไมละครญี่ปุ่นถึงมีแต่แนวเครียด? (2554)

การเข้าสู่ละครแนว Trendy Drama

จากที่บอกไว้เมื่อข้อที่แล้วว่า พอถึงยุค 1980 ละครญี่ปุ่นเริ่มการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่ว่านี้ก็คือ ละครญี่ปุ่นเริ่มเข้าสู่แนว “Trendy Drama” ละครญี่ปุ่นก็จะมีหลากหลายแนวเหมือนบ้านเรา เช่นแนวรัก แนวสืบสวนสอบสวน แนวครอบครัว แนวชีวิต แต่เนื้อหาของละครทั้งหมดจะอยู่ภายใต้แนวละครที่เรียกว่า “Trendy Drama” ละครแนวนี้จะต่างจากละครในยุคก่อนๆ จากที่เคยทำละครรักพาสัน หลีกหนีความจริง ก็หันมาสู่การทำละครที่พาคนดูให้หันสู่ “โลกแห่งความจริง” แทน ละครแนว Trendy Drama นี้ก็มีวิวัฒนาการเหมือนกัน เริ่มแรกเนื้อหาจะไม่ค่อยเครียดมาก อย่างในช่วงบุกเบิกคือช่วง 1980 จะเป็นละครที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็น “วัยรุ่น” เนื้อหาของละครก็จะผสมผสานระหว่างละครแนวครอบครัว กับแนววัยรุ่น สร้างละครในแบบที่เข้าถึงวัยรุ่น ทำให้มีเรื่องของความรักแทรกเข้าไปด้วยบ้างเล็กน้อย ละครในช่วงนี้ก็ไม่เครียดเท่าไรนัก

แต่พอถึงช่วง 1990 เป็นช่วงที่ญี่ปุ่นกำลังประสบภาวะเศรษฐกิจ ละครแนว Trendy Drama ก็มีความเข้มข้นขึ้น มีเนื้อหาที่หนักขึ้น เน้นเรื่องหน้าที่การงาน ปัญหาชีวิตมากขึ้น และแทรกแนวทางการแก้ไข เป็นแนวทางให้คนดูได้ปฏิบัติ และเสริมกำลังใจให้คนดู แต่ก็ยังเป็นช่วงที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นมา ละครญี่ปุ่นก็ยังไม่เข้าสู่ Trendy Drama อย่างเต็มตัว ดังจะเห็นได้จากเรื่อง “Tokyo Cinderella Story” ก็เป็นละครที่สร้างในยุคนี้เช่นเดียวกัน แกรมละครแนวรักก็ยังพบเจอได้อย่างแพร่หลาย แต่ในขณะเดียวกันก็เริ่มมีละครแนว Trendy Drama เข้ามามากขึ้น และถึงแม้จะเป็นละครรัก ก็ต้องมีจุดที่แทรกข้อคิด เรื่องราวอาชีพ หรือแรงบันดาลใจอะไรบางอย่างลงไป รวมไปถึงความสมจริง พอมาถึงยุค 2000 จนถึงปัจจุบันนี้ละครญี่ปุ่นก็เข้าสู่ละครแนว Trendy Drama

อย่างสมบูรณ์ ทำให้ละครญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่หนัก และเครียด แต่ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเรื่องที่แทรกข้อคิด และให้กำลังใจ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ละครญี่ปุ่นไม่ได้ให้ความสนุกอย่างเดียว แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่ให้คำตอบชีวิตแก่คนดูอีกด้วย

ลักษณะสำคัญของละครแนว Trendy Drama ก็คือเป็นละครที่นำเสนอแง่มุมของโลกจริง ปัญหาชีวิตของคนทั่วไป เช่น ปัญหาการกลั่นแกล้งของเด็กนักเรียน ปัญหาในสังคมทำงาน ปัญหาการใช้ความรุนแรง เป็นต้น (ยกเว้น Live Action ละครที่ทำมาจากการ์ตูนนะคะ เนื้อเรื่องในบางส่วนอาจจะเกินจริง เพราะสร้างมาจากการ์ตูน) ส่วนตัวละครก็มักจะเป็นคนธรรมดาทั่วไป ไม่ใช่เจ้าชาย เทพบุตรรูปงาม รวยล้นฟ้า แต่เป็นคนธรรมดาเดินดิน เพื่อที่ว่าคนดูจะได้ติดตาม ตัวละครมีความใกล้เคียงกับมนุษย์จริงๆ มากขึ้น นอกจากนี้ในระหว่างเรื่องก็จะมีการแทรกข้อคิด แนวทางการแก้ไขปัญหาชีวิตคะ เพื่อให้คนดูได้แนวทางปฏิบัติตาม และเสริมสร้างแรงบันดาลใจไปด้วย เช่น ... เรื่อง Priceless พระเอกนี่ถึงขั้นเรียกได้ว่ายากคะ ไม่มีเงินสักบาท บ้านก็ไม่มี ต้องไปซุกหัวนอนอยู่ในห้องแคบๆ แต่ถึงอย่างนั้นเขาก็มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างเนื้อสร้างตัว พอคนดูเห็นก็จะได้ดูตัวอย่างความมุ่งมั่น การแก้ไขปัญหาด้านชีวิตความเป็นอยู่ มีแรงที่จะต่อสู้กับความลำบากต่อไป หรือเรื่อง Kazoku Game ละครแนวครอบครัว ไม่มีพระเอก นางเอกอะไรทั้งสิ้น มีเพียงตัวละครเอกที่รับบทโดย Sho Sakurai ที่เป็นตัวละครสำคัญในการดำเนินเรื่อง ซึ่งเรื่องนี้เลือกที่จะสร้างพล็อตเรื่องให้น่าติดตาม โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความรัก แต่หันมาสร้างตัวละครเอกให้เป็นครูที่มีความลึกซึ้ง มีพฤติกรรมแปลกประหลาด รวมถึงเสนอเหตุการณ์ความยุ่งเหยิง และปัญหาของครอบครัวหนึ่งให้เห็นกันอย่างตรงไปตรงมาไปเลย ทำให้คนดูลุ้นดูจนจบคะว่า สรุปแล้วครอบครัวนี้จะลงเอยอย่างไร ปัญหาที่เกิดขึ้นจะถูกแก้ไขอย่างไร จากที่ได้ดูเรื่องนี้ทำให้เห็นมุมมองของปัญหาครอบครัวปัจจุบันคะ จนทำให้สะกิดใจเราจนต้องหันมาใส่ใจเรื่องของปัญหาครอบครัวมากขึ้น

จากละครแนวนี้ ทำให้พบว่า ละครญี่ปุ่นที่ดูเครียดๆ ในเริ่มแรก แท้จริงแล้วกลับเป็นสิ่งที่มอบความสุขให้กับคนดู ทำให้เราเห็นปัญหา และรู้จักเผชิญหน้ากับความจริง และแก้ไขมันให้หมดสิ้นไป คนญี่ปุ่นเองก็ชอบแนวละครแบบนี้ เลยทำให้เป็นแนวที่นิยม ยิ่งสมจริงมากเท่าไร ยิ่งเสนอเรื่องใกล้ชีวิตจริงมากเท่าไร คนดูก็ยิ่งชอบ ส่วนแนวละครแบบ Soap Opera หรือ Melodrama ที่แก่นเรื่องมักเป็นความรัก บิบบิ้นอารมณ์ความรู้สึกไม่ค่อยเป็นที่นิยมเท่าไรนัก

(www.marumura.com, เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2554)

บทที่ 3

สภาพสังคม บทบาทของสื่อและแนวคิดของผู้กำกับ

เมื่อก้าวถึงประเทศญี่ปุ่นย่อมนึกถึงภาพความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าประเทศญี่ปุ่นจะเป็นเพียงเกาะเล็กๆ แต่ก็มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ บุคลากร และ จัดสรรทรัพยากรได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งนั่นทำให้ประเทศญี่ปุ่นพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ทัดเทียมประเทศมหาอำนาจอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างง่ายดาย หลังจากพ่ายแพ้ใน สงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้หันมาพัฒนาประเทศทางด้านสังคม อุตสาหกรรมมากขึ้นจึงทำให้ ระบบเศรษฐกิจพัฒนาขึ้นได้ แต่ในการเติบโตอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นนี้ นอกจากผลกระทบด้านดีที่ แสดงให้เห็นถึงความสามารถของประเทศญี่ปุ่นแล้ว ย่อมส่งผลกระทบในด้านไม่ดีด้วยเช่นกัน แต่ ถูกบดบังผ่านภาพลักษณ์โดยรวมของความเจริญก้าวหน้า ซึ่งที่บุคคลภายนอกไม่สามารถรับรู้ถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้นได้เลย

ทั้งนี้สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ จึงกลายเป็นตัวกลางในสะท้อนเรื่องราวต่างๆ ในสังคม ที่เป็น ปัญหาหลักอีกปัญหาหนึ่งของประเทศญี่ปุ่นหลังจากการพัฒนาอันรวดเร็ว ซึ่งไม่เพียงแต่สังคมใน เมืองที่เกิดปัญหา แต่ยังส่งผลกระทบไปถึงสังคมชนบทด้วย จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นสื่อภาพยนตร์ ละคร ซีรีส์ ส่วนใหญ่จึงมีเนื้อหาสะท้อนถึงเรื่องราวปัญหาของสังคมซึ่งเกิดขึ้นกับทุกเพศทุกวัย นอกจากนี้สื่อยังกลายเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการให้กำลังใจ คลายเครียดกับความกดดันมากมายที่ รุมเร้าอีกด้วย

อัตราการว่างงานที่สูงขึ้น ความกดดันทางสังคม การแข่งขัน ภาระหน้าที่ ความคาดหวังที่ สูงขึ้น สิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นมากมายเช่น การฆ่าตัวตาย โรคเก็บกดในเด็ก โรคซึมเศร้า โรคเข้ากับสังคมไม่ได้ และปัญหาที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากและเป็นปัญหาสังคมที่น่าเป็นห่วง และรุนแรงที่สุดก็คือการฆ่าตัวตาย ซึ่งในปี 2012 ประเทศญี่ปุ่นมีอัตราการฆ่าตัวตายในประเทศสูง ถึง 27,766 คนจากข้อมูลดังกล่าวนี้จังหวัดโตเกียวมีมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ถึง 2,760 คน รองลงมา ก็คือโอซาก้ามี 1,720 คนและคานางาวะมี 1,624 คน ตามลำดับ สื่อจึงกลายเป็นสิ่งที่มาตีแผ่ เรื่องราว ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงให้ผู้ที่จับตามองประเทศญี่ปุ่นได้รับรู้ ถึงปัญหาอีกด้านหนึ่งที่เกิดขึ้นจริงในประเทศญี่ปุ่น

เช่นภาพยนตร์เรื่อง Tokyo Sonata วิกฤตครอบครัวในสังคมโตเกียว เรื่องราวแสดงให้เห็น ถึงความกดดันที่หัวหน้าครอบครัวได้รับเมื่อเข้ามาทำงานที่เมืองโตเกียว เรื่องราวของคนเร่ร่อน การ ว่างงาน การฆ่าตัวตาย ที่เกิดขึ้นจริงและมีมากมายในเมืองที่มีความเจริญสูงติดอันดับ โลก

ภาพยนตร์เรื่อง All about Lilly Chou Chou สะท้อนเรื่องราวของการถูกกลั่นแกล้งของ นักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเป็นปัญหามากในโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่น

ซึ่งในเรื่องนี้พูดถึงการถูกกลั่นแกล้งแรงๆ เช่นการไล่ให้ไปฆ่าตัวตาย คำว่า ไม่คุยด้วย ทำให้เด็กคน นี้เลือกที่จะมาที่ระบายเป็นกลุ่มเพื่อนในโลกออนไลน์ที่ประสบปัญหาเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ไม่เฉพาะเพียงคนๆเดียวหรือโรงเรียนๆเดียวเท่านั้นนอกจากภาพยนตร์ที่สะท้อน ปัญหาทางสังคมแล้ว ยังมีภาพยนตร์ที่ให้อำนาจและสะท้อนด้านดีของสังคมด้วยเช่นกัน เช่น

ภาพยนตร์เรื่อง Always Sunset On Third Street เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาให้กำลังใจ เป็น เรื่องที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น สามัคคี ถึงแม้ประเทศญี่ปุ่น จะต้องเจอกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความสูญเสียครั้งใหญ่ขึ้น แต่ก็สามารถปรับตัวและรับมือกับมัน ได้อย่างดี ซึ่งความเจริญก้าวหน้านั้นก็ก็เป็นเครื่องการันตีได้อย่างดีว่า ชาวญี่ปุ่นมีความสามารถสูง และจะประสบความสำเร็จได้หากมีความพยายาม ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงกลายเป็นภาพยนตร์ที่สร้าง ความหวังและความฝันให้กับคนญี่ปุ่นได้มีกำลังใจได้เป็นอย่างดี

แนวคิดในการสร้างภาพยนตร์

ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญในภาพยนตร์ ญี่ปุ่นเสมอเพราะเป็น โครงสร้างพื้นฐานของ โครงสร้างทางสังคมขนาดใหญ่ ผู้สร้างภาพยนตร์ชาว ญี่ปุ่นอิโรคาซุ โคริเดะได้สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งในสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศของ พวกเขาโดยเขาได้สร้างผลงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวของประเทศญี่ปุ่นไว้หลายเรื่อง

รูปที่ 1

อิโรคาซุ โคริเดะ

อิโรคาซุ มองว่าถ้ารากฐานความสัมพันธ์ของครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดในสังคม ถ้า ไม่ดี ก็จะส่งผลถึงการสร้างสังคมที่ไม่ดีเช่นกัน ภาพยนตร์ที่เขาสร้างส่วนใหญ่จึงเน้นไปที่เรื่องราว ของครอบครัว การสำรวจประเด็นขัดแย้งของพ่อแม่ และความสัมพันธ์ของพ่อแม่ลูก ซึ่งมักจะ แสดงเรื่องราวและปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ในการสร้างภาพยนตร์ของอิโรคาซุ โคริเดะ

สิ่งหนึ่งที่เขาพยายามอย่างมากคือการนำเรื่องราวที่เกิดอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา ที่ดูเหมือนธรรมดาและเกิดขึ้นทั่วไป แต่นั่นเป็นสิ่งที่พิเศษมากๆ บางทีอาจจะมีเหตุการณ์ใหญ่ๆ เช่น การเสียชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยๆ บนโลกใบนี้ จนกลายเป็นสิ่งที่เรามากจะมองข้ามไป เขามักจะจดจำเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นใกล้ตัว มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างภาพยนตร์ เช่นวันที่เขามีส่วนร่วมกับคุณปู่ของเขาป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ ก็กลายเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการสร้างของภาพยนตร์ครั้งแรกซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความตายและความทรงจำ นอกจากนี้ เรื่องราวของเด็กก็กลายเป็นประเด็นที่อิโรคาสุ โครเรเอเดะ ให้ความสำคัญด้วยเช่นกันเพราะเด็กเป็นจุดเริ่มต้นของสังคมที่หากได้รับการขัดเกลาทางสังคมที่ดี ทั้งทางตรงที่ได้รับจากพ่อแม่ และทางอ้อมที่ได้รับจากสื่อต่างๆ ย่อมส่งผลให้เกิดคุณลักษณะที่ดี

นอกจากนี้ บริบทของช่วงหลังสงครามและกระบวนการของการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจที่เป็นชนิดใหม่ของครอบครัวเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในประเทศญี่ปุ่น กลายเป็นครอบครัวเงินเดือน ประกอบด้วยสามีคนที่ทำงานให้กับ บริษัทอย่างถาวร ภรรยาและลูก ๆ ของพวกเขา ครอบครัวอยู่บนเคยทำการเกษตร การประมงหรือธุรกิจของครอบครัวเล็กๆ เริ่มมีรูปแบบของการใช้ชีวิต ครอบครัวเงินเดือนมากขึ้น และที่น่าสนใจคือสิ่งนี้มีอิทธิพลส่งต่อไปยังคนหนุ่มสาวมากขึ้น นับตั้งแต่ได้รับอนุญาตให้มีรายได้เองได้ มีความเป็นอิสระจากครอบครัว ด้วยเหตุผลเหล่านี้เด็กหลายคนย้ายไปอยู่เมืองใหญ่เพื่อหางานทำ ซึ่งนั่นจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาทางสังคมที่เข้ามาอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเราอย่างไม่ทันรู้ตัว

บทที่ 4

มุมมองด้านต่างๆที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาจากภาพยนตร์

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวของสังคมในยุคหนึ่งๆผ่านมุมมองของผู้กำกับ ที่สะท้อนความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ สะท้อนความจริงของเรื่องราวนั้นๆผ่านการเล่าเรื่องด้วยภาพยนตร์ ปัญหาจากภาพยนตร์ทั้ง 3 ที่ถูกเรียบเรียงเป็นภาพยนตร์นั้นประกอบด้วยปัญหาหลายด้านได้แก่

ด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว

ภาพยนตร์เรื่อง Like father like son ในภาพยนตร์มีความสัมพันธ์ของครอบครัว ทั้ง 2 ครอบครัว ครอบครัวแรกเคตะ เป็นครอบครัวที่เพียบพร้อม พ่อและแม่มอบความรักและความคาดหวังให้ลูกตั้งแต่ยังเป็นเด็ก โดยลูกวัย 6 ขวบ ก็พยายามเชื่อฟังสิ่งที่พ่อสั่งสอนด้วยความตั้งใจ และเชื่อฟัง ครอบครัวริวเซย์ ครอบครัวที่พ่อแม่มอบทั้งเวลาและความรักให้อย่างเต็มที่ ไม่มีความคาดหวัง ลูกจึงใช้ชีวิตไปด้วยความสนุกสนาน จากภาพยนตร์จึงไม่รู้ลึกถึงความกดดันจากครอบครัวนี้เลย

ฉากที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวของเคตะได้เป็นอย่างดี ว่าในครอบครัวที่แสนอบอุ่น มีพ่อที่เป็นคนมีระเบียบ แม่ที่มีหน้าที่เลี้ยงลูกให้ดีที่สุดแล้ว ยังพร้อมทำตามคำสั่งของพ่อทุกอย่าง อย่างไม่มีเงื่อนไข และเคตะลูกชายของครอบครัวที่พร้อมทำตามคำสั่งของพ่อแม่โดยฉากที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือฉากแรก พ่อแม่และเคตะต้องเข้าร่วมทดสอบในโรงเรียนอนุบาลเพื่อการสอบเข้า เคตะต้องพยายามจดจำสิ่งที่โรงเรียนกวดวิชาสอนให้โกหก จำความรู้พื้นฐานที่เกินตัว ทำแบบฝึกหัดอย่างสุดความสามารถเพื่อให้ได้รับการคัดเลือก ส่วนพ่อและแม่ที่แต่งตัวดีด้วยเสื้อผ้าราคาแพง จะต้องเข้าสัมภาษณ์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือกด้วย

คุณครูที่โรงเรียนกวดวิชา
บอกว่าให้พูดอย่างนั้นซะ

รูปที่ 2 ฉากที่เคตะเข้าสัมภาษณ์เพื่อเข้าชั้นอนุบาล โดยต้องโกหกผู้สัมภาษณ์
(Like father like son)

แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของครอบครัวที่มีต่อเคตะ และเห็นถึงความพยายามของเคตะที่อยาก
ให้พ่อแม่ภูมิใจ ซึ่งพยายามทำออกมาให้ดีที่สุด แต่ถึงกระนั้นในฉากก็มีโทรศัพท์จากที่ทำงานโทร
มาหาพ่อ และต้องการให้พ่อเข้ามาทำงานแม้กระทั่งในวันหยุด พ่อก็พร้อมออกไปทำงาน โดยละทิ้ง
ครอบครัวไว้เบื้องหลัง ตรงจุดนี้แสดงให้เห็นว่าความกดดันในครอบครัวส่วนหนึ่งมาจากสังคมที่
กดดัน พ่อต้องทำงานเต็มที่ เอาใจเจ้านายเพื่อปูทางในอนาคต และกลับเข้มงวดต่อคนในครอบครัว
เพื่อให้เดินตามเส้นทางที่พ่อกำหนดไว้

ภาพยนตร์เรื่อง Nobody knows ในภาพยนตร์เป็นครอบครัวที่แตกต่างจาก
ครอบครัวทั่วไปอย่างสิ้นเชิง เต็มไปด้วยความสิ้นหวัง ซึ่งครอบครัวมีเพียงแม่และลูกทั้ง 4 ซึ่งลูกแต่ละ
คนเกิดจากพ่อคนละคนกัน ลูกๆเชื่อฟังและคาดหวังในตัวแม่เพราะแม่เป็นที่พึ่งเดียวของลูกทั้ง 4
แต่สุดท้ายแม่ก็ทิ้งพวกเขาไปหาครอบครัวใหม่

ในฉากวันเกิดของยูกิจัง (น้องสาวคนเล็ก) พี่น้องทั้งสี่ตกอยู่ในความเงิบ
จนกระทั่งยูมิเริ่มบทสนทนาขึ้นว่าอยากจะแต่งตัวสวยๆ ไปรอรับแม่ที่สถานี แต่พี่ๆ กลับห้ามไว้
เพราะเชื่อว่าแม่ไม่มีทางกลับมาวันนี้อย่างแน่นอน แต่ยูกิยังคงดิ้นเพราะเชื่อมั่นในตัวแม่ สุดท้ายยา
กิระจึงแต่งตัวให้ยูกิ และแอบลอบออกจากหอ ทั้งคู่ยืนรอแม่อยู่ที่สถานีเป็นเวลานานแต่ในที่สุดแม่ก็
ไม่ได้มาหายูกิ สร้างความผิดหวังให้กับเด็กๆ เป็นอย่างมากโดยเฉพาะยูกิที่ตั้งตารอแม่

ภาพยนตร์เรื่อง I wish เป็นครอบครัวที่เต็มไปด้วยความผูกพัน ผ่านความสัมพันธ์
ของพี่น้องทั้ง 2 ที่ถึงแม้พ่อแม่ที่อายุยังน้อยจะแยกทางกัน เนื่องจากคนหนึ่งต้องการทำงานตาม
ความฝัน แต่อีกคนต้องการหาความมั่นคงให้ครอบครัว แต่ลูกทั้ง 2 ก็ยังติดต่อกันอยู่และพยายาม
หาทางที่จะให้ครอบครัวกลับมาเหมือนเดิมจากที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามรักษาความสัมพันธ์
ของพ่อแม่โดยลูกๆ ความสัมพันธ์ของสองพี่น้อง พี่ชายโคอิจิและน้องชายริวโนะสุเกะทั้งคู่แม่อยู่
ห่างไกลกันแต่ก็ยังต้องการรักษาระยะห่างของครอบครัวไว้เสมอด้วยการคอยดูแลแม่ ไม่ยอมให้แม่
มีรักครั้งใหม่และยังกำชับให้น้องชายคอยดูแลพ่อไม่ให้มีรักครั้งใหม่ด้วยเช่นกัน โคอิจิจะติดต่อกับ
น้องชายผ่านทางโทรศัพท์ผลัดกันเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันให้อีกฝั่งรับรู้เสมอ และ
คอยเล่าให้แม่ฟังด้วยเช่นกัน

ด้านการรับมือของผลกระทบที่เกิดขึ้นของเด็ก

ภาพยนตร์เรื่อง Like father like son เด็กยังเล็กเกิดกว่าที่จะเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น
ของผู้ใหญ่ และยังไม่พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้เมื่อลูกชายของทั้งสอง
ครอบครัวได้สลับกัน พ่อแม่พยายามที่จะสลับกลับคืนโดยใช้ความคิดตามหลักการผู้ใหญ่ คือเด็กทั้ง
คู่อายุยังน้อยสลับกันให้ลูกต้องตั้งแต่ตอนนี้เด็กจะทำใจได้ไม่ยาก และน่าจะดีต่ออนาคตของทั้งสอง

ฉากที่แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจของผู้ใหญ่ที่มองเรื่องของเด็กเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยกลายเป็นการเห็นแก่ตัว คือฉากที่เรียวตะ พ่อของเคตะ เผลอพูดออกมาว่า “ว่าแล้วเชียว” ในทันทีที่รู้ว่าลูกสลับกัน เพราะลึกลับๆ เรียวตะมักมีข้อสงสัยว่าทำไมเคตะไม่ฉลาด ไม่มีพรสวรรค์ทางเปียโน เหมือนกับเขา พอรู้ว่าลูกสลับกันจึงหลุดพูดคำนั้นออกมา หรือฉากที่พ่อของทั้งสองครอบครัวต่างพูดว่า อยากจะรับเลี้ยงเด็กไว้ทั้งคู่เนื่องจากฝั่งแรกมีความพร้อมด้านการเงิน ยินดีที่จะดูแลลูกๆ ทั้งคู่กับครอบครัวอีกฝ่ายให้เหตุผลว่ายินดีที่จะรับเลี้ยงดูทั้งคู่เช่นกัน เพราะมีเวลาดูแลได้มากกว่า เราจะได้เห็นการประนีประนอมของผู้ใหญ่ที่พยายามตัดปัญหา โดยไม่ดูสภาพจิตใจของเด็กทั้งคู่ว่าจะยอมรับเรื่องราวได้มากน้อยแค่ไหน

ภาพยนตร์เรื่อง *Nobody knows* เด็กๆ เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับแม่ พยายามรับมือและเลือกที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีพี่ชายคนโตเป็นผู้ตัดสินใจและดูแลน้องๆ พวกเขาปฏิเสธความช่วยเหลือจากรัฐบาลและผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัว

ฉากที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งในตัวเด็กๆ มากที่สุดคือ ฉากน้องสาวเสียชีวิต ยูกิจึงพลัดตกลงมาจากเก้าอี้ อาจเพราะเด็กๆ อดอยาก, ไม่มีน้ำสะอาดดื่ม, กลั่นปีศาจ และจากสภาพความเป็นอยู่ที่ทุลักทุเล เป็นเหตุให้ยูกิเสียชีวิต ในตอนแรกอาภิระพยายามติดต่อหาแม่ แต่เมื่อต้องรอโทรศัพท์นานๆ และไม่มีทีท่าว่าแม่จะรับหรือกลับมาพวกเขาได้ทัน อาภิระได้ตัดสินใจว่าขึ้นชื่อขนมโปรดของยูกิ จึง และขอความช่วยเหลือจากเพื่อนสาวคนสนิทเพื่อใส่ในกระเป๋าเดินทางพร้อมศพของยูกิ เด็กๆ ทำพิธีสังวิญานวมถึงแบกศพในกระเป๋าไปที่ลานกว้างข้างสนามบินและฝังศพของยูกิที่นั่น แสดงให้เห็นถึงความเด็ดเดี่ยว เมื่อแม่เลือกที่จะทิ้งแล้ว พวกเขา ก็จะรับผิชอบและดูแลกันเอง โดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่

รูปที่ 3

ฉากที่น้องสาวคนเล็กเสียชีวิต พี่ชายจึงนำน้องใส่กระเป๋าเพื่อนำไปฝัง
(Nobody knows)

ภาพยนตร์เรื่อง *I Wish* เด็กๆ ไม่เข้าใจถึงสาเหตุที่พ่อแม่แยกทางกัน แต่เลือกที่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง โดยเด็กทั้งสองมีข้อตกลงกันว่า จะดูแลพ่อและแม่ ไม่ให้มีความสัมพันธ์รักครั้งใหม่ เพราะพวกเขาเชื่อว่าพ่อแม่ยังรักกัน และสักวันหนึ่งพ่อและแม่ก็กลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง

ครอบครัวคือสิ่งสำคัญของลูก เด็กๆ รู้สึกว่าการได้อยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตาของพ่อแม่ น้องชาย พี่ชาย คือสิ่งที่ถูกต้อง ต่อให้พ่อแม่จะทะเลาะกัน แต่ก็เชื่อว่าจะกลับมาอยู่ด้วยกันได้อีกครั้ง โดยเฉพาะ โคอิจิ พี่ชายที่พอรู้เรื่อง มีความทรงจำที่สวยงามกับพ่อแม่จึงมีความปรารถนาอยากให้อีกกลับมารักกันอีกครั้ง ต่างกันกับน้องที่เริ่มจำได้เพียงพ่อแม่ที่ทะเลาะกัน ริวโนะสุเกะจึงรู้สึกผูกพันน้อยกว่าพี่ชายการที่พ่อกับแม่จะคืนดีกันเป็นเรื่องที่ดี แต่หากทั้งคู่แยกกันจริงๆ ริวโนะสุเกะก็เข้าใจ จะเห็นได้ถึงฉากที่พี่พูดความนัยใจว่าอยากให้พ่อแม่กลับมา และถามน้องว่าอยากให้เป็นอย่างนั้นเหมือนกันไหม แต่น้องกลับพูดว่าอยู่ด้วยกันพ่อแม่ก็จะทะเลาะกันอีก

ด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ภาพยนตร์เรื่อง *Like father Like son* เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของครอบครัวในเมืองและครอบครัวต่างจังหวัดตั้งแต่การดำเนินชีวิต การศึกษา อาชีพ การเลี้ยงดูบุตรซึ่งนั่นส่งผลกระทบต่อทางตรงสู่เด็ก สภาพความเป็นอยู่ของบ้านที่อยู่ที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

รูปที่ 4 รูปที่ 5

รูปที่

6 รูปที่

7

ภาพแสดงความแตกต่างของที่อยู่อาศัยของทั้งสองครอบครัว

(Like father Like son)

ครอบครัวของเรียวตะ(เมือง) บ้านเรียบร้อย สะอาด เครื่องใช้ภายในบ้านที่ครบครันแต่แฝงไปด้วยความเป็นระเบียบที่สะท้อนให้รู้สึกได้อย่างชัดเจน พ่อทำงานบริษัทใหญ่ แต่งตัวดีตลอดเวลา ไม่ค่อยมีเวลาให้ครอบครัวต่างจากบ้านของยูโด(ต่างจังหวัด) บ้านนั้น เป็นทั้งที่ทำงานเปิดร้านขายของเล็กๆ และที่อยู่อาศัย ของชายและของใช้ที่มากมายกองอยู่หน้าบ้าน ไม่เป็นระเบียบ ไม่มีกฎ พ่อแต่งตัวสบายๆเขามีเวลาทั้งวันเพื่อลูก หรือการพบกันครั้งแรกของทั้ง 2 ครอบครัวตอนคุยกันเรื่องลูก สายตาของครอบครัวเรียวตะ ที่มองยูโดอย่างดูถูก ถามถึงเหตุผลที่เกิดขึ้นและพยายามหาวิธีแก้ไขปัญหา กับครอบครัวยูโดที่เรียกร้องแต่เสียค่าเสียหายจากโรงพยาบาลจนล้มเหลวเหตุผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การตัดสินใจแก้ปัญหาของพ่อเรียวตะ ที่พยายามจะรับเด็กทั้งสองมาเลี้ยง โดยไม่สนใจผลกระทบทางจิตใจของคนอื่น โดยคิดว่า เขามีเงินมีความสามารถมากพอที่จะเลี้ยงเด็กทั้งสองเอง ดีกว่าปล่อยให้อยู่กับบ้านที่ไม่มีเงิน ต่างจากยูโดที่มีความลังเลอยากแต่ก็อยากรับเด็กทั้งสองมาเลี้ยงเช่นกัน และจะเลี้ยงเด็กๆในแบบที่เขาเป็น ซึ่งตอนที่เด็กๆสลบตัวกันเพื่อมาอยู่กับพ่อแม่ที่แท้จริงในเวลาสั้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างของเด็กๆที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างกัน

ซึ่งทั้งหมดนั้นสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเมือง ย่อมเป็นประชากรชั้นหนึ่ง แต่ต่างจังหวัดนั้นกลายเป็นบุคคลชั้นรอง โดยไม่รู้ตัว รัฐบาลเลือกพัฒนาเมืองหลวงและละเลยต่างจังหวัด ทั้งด้านการศึกษา ความเป็นอยู่ ที่ในเมืองจะเต็มไปด้วยความทันสมัย

ภาพยนตร์เรื่อง Nobody knows เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนสังคมเมืองในประเทศญี่ปุ่น ในขณะที่เศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศญี่ปุ่นกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ภาพความเจริญเติบโตของประเทศญี่ปุ่นในสายตาของต่างชาติ ทำให้รู้สึกว่าเป็นประเทศที่ประชาชนได้รับสิทธิและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี บดบังภาพความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง หนึ่งในนั้นมีครอบครัวที่แม่ทิ้งลูกทั้ง 4 ที่กำพร้าพ่อ ซึ่งทั้งหมดนั้นเกิดจากพ่อคนละคน แม่ซึ่งสามารถทิ้งลูกของตนได้โดยที่ไม่รู้สึกเสียใจ

เด็กๆที่ต้องอาศัยที่ อพาร์ทเมนท์ขนาดเล็ก เก็บตัวอยู่แต่ในห้องเท่านั้น สิทธิขั้นพื้นฐานที่ไม่ได้รับตั้งแต่การแจ้งเกิด การศึกษา หรือแม้กระทั่งการมีชีวิตอยู่ของพวกเขาก็ไม่มีความสำคัญเลยแม้แต่น้อย มีเพียงพี่ชายคนโตวัย 12 ขวบ ที่ต้องรับภาระการดูแลน้องๆ ซึ่งด้วยภาวะของเด็กอายุเพียง 12 ต้องดูแลเด็กอีก 3 คน จากในภาพยนตร์ตอนที่เจ้าของหอขึ้นมาเพื่อดูห้องที่เด็กๆอยู่พร้อมอุ้มหมามาด้วย ยิ่งทำให้รู้สึกอย่างชัดเจนเลยว่าเด็กๆเหล่านี้ไม่มีโอกาสแม้กระทั่งจะออกจากห้อง ต่างจากสุนัขที่มีเจ้าของดูแลมีอิสระมากกว่า เด็กๆคนอื่น ได้เรียน เล่นเบสบอล ออกไปเล่น ตรงข้ามกับเด็กที่นี้ทั้งหมด

ภาพยนตร์เรื่อง I Wish ภาพยนตร์เรื่องนี้ ส่วนหนึ่งของภาพยนตร์แสดงถึงความเจริญที่เข้ามาแล้วอย่างชินคันเซน แต่ธุรกิจขนมอบเก่าแก่ที่เคยมีชื่อเสียง กำลังหายไปพร้อมกับ

เกิดใหม่ของธุรกิจขนม กิจการของผู้ที่เข้ามาลงทุนจากเมืองหลวง แล้วคนต่างจังหวัดจะอย่างไร ได้ หากไม่รีบคืนรนเพื่อความอยู่รอด จึงจำเป็นต้องคิดพัฒนาสูตรขนมให้ดีขึ้น เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ด้านสภาพจิตใจของเด็กในเรื่อง (ผลกระทบที่เด็กๆ ได้รับจากการตัดสินใจของผู้ใหญ่)

ภาพยนตร์เรื่อง Like father Like son เมื่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น แต่ต้องตัดสินใจกับเรื่องวุ่นวายนี้ เด็กเป็นเหมือนตุ๊กตาที่พ่อแม่จะดึงมากอดไว้หรือปล่อยให้ลอยไปเท่านั้น พวกเขาไม่รู้ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น ความคิดและการตัดสินใจของพ่อแม่ที่จะชี้ชะตาเขาไปตลอดชีวิต เด็กวัย 6 ขวบที่มีความผูกพันกับครอบครัวที่เลี้ยงมามากกว่า พวกเขาเข้าใจเพียงว่า การมีคนที่เรารักเพิ่มขึ้น มันดีขึ้นมาใช่หรือ

ภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows ผลกระทบหลังจากที่แม่ทิ้งพวกเขาไป ทำให้พี่คนโตวัย 12 ขวบต้องรับภาระเป็นเหมือนโลกทั้งใบให้กับน้องๆ ที่เหลือ โดยที่แม่ทิ้งเขาไปอย่างกะทันหันไม่ล่ำลาหรือบอกเหตุผลด้วยซ้ำเพราะเธอไม่มีทำที่เสียใจ ซึ่งสุดท้ายผลกระทบทั้งหมดกลับมาลงที่เหล่าเด็กๆ ที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง ขาดผู้ดูแล ไร้การศึกษา ความคิดและความสามารถในการแก้ปัญหาที่ใหญ่เกินตัวจึงต่ำ จากในภาพยนตร์ ตอนที่น้องสาวคนเล็กเสียชีวิต เด็กๆ ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าน้องเป็นอะไร น้องชายคนเล็กยังหัวเราะและเล่นได้เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น จิตใจที่บอบช้ำจนด้านชา ทำให้ในเรื่องไม่มีการร้องไห้ พี่ชายเพียงซื้อขนมที่น้องชอบ แล้วพาน้องไปฟังแล้วกลับมาดำเนินชีวิตแบบเดิมต่อไป

แม่สอนให้ไปหาพ่อเวลาไม่มีเงิน เพื่อไปขอเงินจากพ่อของเด็กๆ ยังแสดงให้เห็นชัดถึงความผิดปกติกของครอบครัวที่ทำเหมือนเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา เขาไม่มีความผูกพัน ไม่มีการแสดงความรักเมื่อเจอกัน หลังจากเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เด็กๆ ต้องพยายามปรับตัวเข้ากับสังคมที่ไม่รับรู้ว่ามีตัวตน เช่น การแอบไปอาบน้ำที่สวนสาธารณะ รอรับอาหารใกล้หมดอายุจากร้านซูเปอร์ ซึ่งทั้งนี้ก็เป็นสิ่งที่ไม่น่าเกิดขึ้นกับเด็กๆ ในเมืองที่มีความเจริญเช่นนี้

รูปที่ 8

ฉากที่เด็กๆ ต้องมาอาบน้ำ ชักผ้าที่สวนสาธารณะ (Nobody knows)

ภาพยนตร์เรื่อง I wish หลังจากครอบครัวที่เคยอบอุ่น แต่พ่อแม่ตัดสินใจแยกกัน เนื่องจากสิ่งที่พ่อและแม่เลือกนั้นเป็นสิ่งที่ทั้งคู่พอใจ พ่อเลือกอาชีพนักดนตรี ที่เป็นอาชีพที่รัก จึงทำให้เด็กทั้ง 2 ต้องแยกกัน ลูกชายคนโตต้องไปอยู่กับแม่ ส่วนน้องชายต้องไปอยู่กับพ่อ ทั้งคู่มีความผูกพันและสนิทกัน แต่อยู่คนละจังหวัด จึงทำให้ต้องติดต่อกันผ่านโทรศัพท์เท่านั้น จนกระทั่งพี่ชายรู้เรื่องปาฏิหาริย์รถไฟชินคันเซน จึงคิดหาหนทางไปจุดเชื่อมต่อกันของรถไฟ เพื่อไปขอพรให้พ่อกับแม่คืนดีกัน ซึ่งนั่นเป็นหนทางเดียวที่เขาจะสามารถทำได้ในฐานะเด็ก ประถม สองคนที่รักกันและอยากให้ครอบครัวกลับมาเป็นเหมือนเดิม ระดับการแก้ปัญหาและความคิดของเด็กเรื่องนี้ จึงเป็นเหมือนการเล่นเกมส์ เดินทางไปถึงเส้นชัย ทำภารกิจให้สำเร็จ โดยที่ไม่รู้ว่าการไปขอพรนั้น ปาฏิหาริย์จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ พวกเขาเลือกที่จะไม่ร้องไห้ ขอร้องหรือ อ้อนวอนให้พ่อแม่กลับมาคืนดีกัน เพราะเขาคิดว่าทำแบบนี้ทั้งพ่อและแม่จะต้องทุกข์ใจ ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่พวกเขาไม่อยากจะเกิดขึ้น น้องชายที่อยู่กับพ่อก็รับหน้าที่ดูแลทำความสะอาดบ้านด้วยความเต็มใจ ส่วนพี่ชายก็เป็นเด็กดีเชื่อฟังแม่ ในวัยของพวกเขา การแยกกันอยู่ของพ่อแม่อาจจะไม่ส่งผลถึงจิตใจมากนัก แต่ก็ยังเป็นสิ่งแรกที่เขาปรารถนาให้กลับมาเป็นเหมือนเดิม

รูปที่ 9

ฉากที่เด็กทั้งสองกำลังเดินทางเพื่อไปจุดที่รถไฟสวนกัน แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะกลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้ง

(I wish)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ สูง ซึ่งการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และเศรษฐกิจนั้นเกิดขึ้นจากความมีระเบียบวินัย มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดความขยัน และอดทนของคนญี่ปุ่นที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยอดีต เด็กจะต้องมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำและภาระที่หัวหน้าครอบครัวจะต้องรับผิดชอบ การเป็นภรรยาที่ดีที่ต้องคอยเชื่อฟังสามี เป็นต้น จึงนำมาสู่ความคาดหวัง การแข่งขันและความกดดันของคนญี่ปุ่นในปัจจุบัน เนื่องจากทุกคนต้องการได้รับสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง ตั้งแต่ชีวิตความเป็นอยู่ หน้าที่การงาน การมีหน้ามีตาในสังคมจนทำให้มองข้ามสิ่งที่สำคัญในชีวิตบางเรื่องไป เช่น ความสุขในการได้ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว

การมองข้ามความเป็นไปในสังคมที่เกิดขึ้นใกล้ตัว จนลืมมองว่าสังคมนรอบตัวเราเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยเพียงใด ซึ่งสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนทุกแห่ง และทุกวัย ทั้งในเมืองและชนบท ในขณะที่ประเทศกำลังเจริญก้าวหน้าขึ้น สภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้รับผลกระทบทางตรงถึงความบอบช้ำจากการที่ถูกมองข้าม ละเลยจากการให้ความสำคัญของเรื่องครอบครัวและความสัมพันธ์ที่น้อยลง ซึ่งปฏิเสธไม่ได้เลย เป็นปัญหาใหญ่ที่ประเทศญี่ปุ่นต้องรับมือและแก้ไขไปพร้อมกับการพัฒนาประเทศ

จากภาพยนตร์เรื่อง Nobody Knows, I wish และ Like father Like son ทั้ง 3 เรื่องนี้จึงเป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคม วิถีชีวิตและครอบครัวในญี่ปุ่น ผ่านมุมมองของผู้กำกับ อิโรคาสุ โครเอคะ ที่มองเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว โดยเขาเชื่อว่าสังคมจะเจริญก้าวหน้าและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น ต้องเริ่มมาจากครอบครัว แต่ในปัจจุบันเรากลับมองข้ามสถาบันครอบครัว แต่ให้ความสำคัญกับสังคมในวัยทำงานมากกว่า ผู้คนล้วนแต่อยากประสบความสำเร็จอยากให้คนในครอบครัวมีความสุข มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่กลับลืมว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จนั้น เกิดขึ้นจากรากฐานของครอบครัวที่มั่นคง

ซึ่งภาพยนตร์ของ อิโรคาสุ โครเอคะ ผู้กำกับที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเด็กปัญหาสังคมและครอบครัวที่เกิดขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน เขาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าในสังคมญี่ปุ่นที่มีความเจริญรุ่งเรือง ผู้คนกลับมองข้ามเรื่องการพัฒนาสังคมไป การที่ประชาชนที่มีวิถีชีวิตที่เคร่งเครียด ความกดดันที่ได้รับจากรุ่นสู่รุ่น นำมาสู่สภาวะครอบครัวที่มีความกดดัน เช่น ครอบครัวแตกแยก การหย่าร้าง การใช้ความรุนแรงในครอบครัว ความเครียดที่เกิดขึ้นจากการที่ต้องพยายามทำให้ได้ตามที่พ่อแม่คาดหวังไว้สูงซึ่งนั่นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่ควรได้รับการดูแลและให้ความสำคัญที่สุดเพื่อที่จะให้ประเทศชาติ พัฒนาไปพร้อมกับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในประเทศ

บรรณานุกรม

เอกสารและสื่อตีพิมพ์

คำจร หลุยยะพงศ์. (2556). ภาพยนตร์กับการประกอบสร้างสังคม ผู้คน ประวัติศาสตร์และชาติ.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนาทิพย์ ปัญญา.(2555). การตงงานกับการเกิดโสมเลสในประเทศญี่ปุ่น.เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ญี่ปุ่นปัจจุบัน. (1989). กรุงเทพมหานคร: สถาเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น

ฟูคุทาเคะ ทะคะชิ. (2538). โครงสร้างสังคมญี่ปุ่น. บุญยง ชื่นสุวิมล. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ภิศักดิ์ กัลยาณมิตร.(2551) ข้อคิดในการพัฒนาประเทศ : จากการศึกษาดูงานที่ประเทศญี่ปุ่น.
กรุงเทพฯ: สำนักข่าวราชดำเนิน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กมล แสงทองศรีกมล. ลักษณะพิเศษของครอบครัวญี่ปุ่น. สืบค้นจาก
<http://www.japankiku.com/tour/nihomokodomo.htm> ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน
2557

จรรยา เศรษฐบุตร. (2549). ลูกนก(ญี่ปุ่น) ชุกตัวอยู่ในรัง(พ่อแม่). สืบค้นจาก
<http://www.popterms.mahidol.ac.th/newsletter/showarticle.php?articleid=17> ค้นหาข้อมูล
เมื่อวันที่24 พฤศจิกายน 2557

ชยวรรศ มานะศิริ. (2553). ธรรมบันเทิง : Tokyo Sonata วิกฤตครอบครัวในสังคมโตเกียว สืบค้น
<http://www.manager.co.th/Dhamma/ViewNews.aspx?NewsID=9530000154831>
ค้นหาข้อมูลเมื่อ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557

ชิคา ผลิตผลการพิมพ์.(2005). “ภาพยนตร์ : เรื่องเล่าแห่งความเห็นห่างระหว่างมนุษย์ของ
อิโรคาสุ โครเอเดะ” สืบค้นข้อมูลจาก

<http://www.sarakadee.com/2005/12/11/korieda/#sthash.4ne0gEME.dpuf>

ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2557

ทำไมละครญี่ปุ่นถึงมีแต่แนวเครียด?.(2554) สืบค้นจาก www.marumura.com ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่
2 พฤศจิกายน 2557

วีรวิท คงศักดิ์.(2554). การกล่อมเกลாதงสังคมของคนญี่ปุ่น.สืบค้นข้อมูลจาก

http://www.moralcenter.or.th/ewt_news.php?nid=531&filename=index ค้นหาข้อมูลเมื่อ

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2557

สถิติการฆ่าตัวตายในญี่ปุ่นสืบค้นข้อมูลจาก <http://anngle.org/th/j-lifestyle/jidea/jisatsusha-zuu.html>ค้นหา
ข้อมูลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2557

HirokazuKore-eda: The Film as a Prescription for Happinessสืบค้นข้อมูลจาก

<http://theculturetrip.com/asia/japan/articles/hirokazu-kore-eda-the-film-as-a-prescription-for-happiness/html>ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2557

Murray Noel,HirokazuKore-eda on Like Father, Like Son and the art of making the personal

universalสืบค้นข้อมูลจาก[https://thedissolve.com/features/profile/368-hirokazu-kore-eda-](https://thedissolve.com/features/profile/368-hirokazu-kore-eda-on-like-father-like-son-and-the-)

[on-like-father-like-son-and-the-](https://thedissolve.com/features/profile/368-hirokazu-kore-eda-on-like-father-like-son-and-the-)ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2557

ฮิชิโกะโมริ อาการป่วยของสังคมญี่ปุ่น สืบค้นข้อมูลจาก<http://www.truelife.com/detail/3087198>

ค้นหาข้อมูลเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2557

แบบโอนลิขสิทธิ์ภาคนิพนธ์

สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า นางสาวกัลยกร ว่องวิษขกร

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาญี่ปุ่น

ชื่อภาคนิพนธ์ ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมและครอบครัวผ่านมุมมองของผู้กำกับ
อิโรคาสุ โคะเรเอดะกรณีศึกษาภาพยนตร์เรื่องNobody Knows, I wish,
Like father Like son

ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา 72/118 ต. ไร่จิง อ.สามพราน จ.นครปฐม 73210

หมายเลขโทรศัพท์ 0805563240

ลิขสิทธิ์ของภาคนิพนธ์อันเป็นผลมาจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
หลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2547 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุการ
คุ้มครองลิขสิทธิ์

ลงนามผู้โอน .....

(.....)

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)